

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΝΙΣΤΡΑΤΗΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΞΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ**

**ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ**

**ΕΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ
1930**

ΤΕΥΧΟΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄.

Ε.Υ.Δ της Κ.ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΤΙΝΕΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΟ ΤΟΥ Π. ΦΟΥΡΙΚΗ
ΣΥΜΒΟΛΗΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ¹⁾

ΥΠΟ

ΧΡΙΣΤΟΥ ΔΑΛΛΑ

Ἱατροῦ ἐν Βραίλα.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν τῶν «Ἡπ. Χρονικῶν» εἰς σημεία τινα, ἅτινα διέφυγον τὴν δξυδέρκειαν τοῦ κ. Π. Φουρίκη εἰς τὴν θαυμασίαν ἱστορικὴν διασκόπησιν «Νικόπολις - Πρέβεζα». Ἐν σελίδι 274 τῶν «Ἡπ. Χρονικῶν» (Γ' τεῦχος 1929) ὁ κ. Φουρίκης ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Βαγιαζήτ ἐναντίον τῆς Ἐνετίας κηρυχθέντα τῷ 1499 πόλεμον, ἐπεισοδιακῶς ἀναφέρεται ἡ Πρέβεζα. Ὁ Βαγιαζήτ δηλ. «ἐπιβὰς τοῦ στόλου τὴν 15 Ἀπριλίου 1500 ἔπλευσεν ἐναντίον τῶν ἐνετικῶν κτήσεων, φθάσας δὲ τὴν 12 Ἰουνίου εἰς Ναύπακτον καὶ διαμείνας ἐν αὐτῇ περὶ τὰς 12 ἡμέρας ἔπλευσεν εἶτα πρὸς τὸ Κάβο-Δουκάτο τῆς Λευκάδος πρὸ τοῦ ὁποίου συνηνώθη μετὰ τῶν ἐκ Πρεβέζης ἔρχομένων εἴκοσιν ὀκτὼ πλοίοισιν, μεθ' ὧν καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν Μεθώνην, ἧς καὶ ἐγένετο κύριος τὴν 10 Αὐγούστου 1500. . . »

Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν 28 πλοίων ἐκ Πρεβέζης ὑπάρχει ἱστορικὴ παράδοσις ἀναφερομένη μόνον ὑπὸ τῶν Τούρκων ἱστοριογράφων Seadedin, Ali, Idris καὶ Solakzadé, ἐξ ὧν παρέλαβεν ὁ ἱστορικὸς Χάμμερ, ὅστις καὶ ἀναφέρει ταύτην ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας (Βιβλίον XX, τόμ. 4^{ος} σελ. 72 τῆς γαλ. ἐκδόσεως). Ἡ ἱστορικὴ αὕτη παράδοσις ῥητῶς ἀναφέρει:

«Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1499 πρὸς τὸ 1500, ὁ Μουσταφᾶ Βέης τῆς Πρεβέζης κατεσκεύασε τὰ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Βαγιαζήτ τεσσαράκοντα πλοῖα. Ἦδη εἴκοσι τῶν πλοίων τούτων ἦσαν ἔτοιμα νὰ ἐξέλθωσι τῶν νεωρείων, ὅτε ἐν καιρῷ σκοτεινῆς τινος νυκτὸς κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ πυρός. Συγχρόνως στρατεύματα τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας κατέλαβον τὸ φρούριον τῆς Ρενιάσας καὶ ἠμπόδισαν διὰ τῆς καταλήψεως τῆς θέσεως

¹⁾ Τὰς προσθήκας ταύτας ἀποσπῶμεν ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ συμπατριώτου ἱατροῦ καὶ εὐχαρίστως δημοσιεύομεν.
Δ. τ. «Η. Χ.»

ταύτης τὰς επικουρίας, αἵτινες προήρχοντο ἐκ τοῦ κόλπου τῆς Ἄρτης, νὰ ἐνισχύσωσι τὸν Ὀθωμανικὸν στόλον».

Ἐκ τούτων πληροφορούμεθα ὅτι ὁ κατὰ τὸ 1499—1500 διοικητὴς Πρεβέζης ἐκαλεῖτο Μουσταφᾶ βέης, ὅτι ἐπὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντος στόλου ἢ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἐναπομεινάντων εἴκοσι πλοίων, εἰς ᾧ φαίνεται προσετέθησαν καὶ ἕτερα 8 μὴ τελείως πυρποληθέντα καὶ ὀπωσοῦν ἐπιδιορθωθέντα, ἐπιβὰς ὁ Βαγιαζήτ ἐπλευσεν εἰς Μεθώνην, ἣν τότε καὶ ἐκυρίευσε.

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο παρῆλθεν ἀπαρατήρητον ὑπὸ τῶν διαφόρων ιστορικῶν, νομίζω ὅμως ὅτι ἀξίζει νὰ συμπεριληφθῆ εἰς τὴν συμβολὴν τῆς ἱστορίας τῆς Πρεβέζης.

Ἐτερον σημεῖον ὃ ἀναφέρει ὁ κ. Π. Φ. παραπλανηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεραφεῖμ τοῦ Βυζαντινοῦ (ὃν ἄλλως τε εἰς πλεῖστα σημεῖα ἐλέγχει λανθανόμενον) εἶναι καὶ ἡ διαβεβαίωσις του ὅτι ὁ Χαῖρρεδὶν Βαρβαρόσας ἦτο . . . Γάλλος ἐξωμότης!!! Φοβερὰ λανθάνεται Σεραφεῖμ ὁ Βυζάντιος καὶ ὁ ὑπ' αὐτοῦ πορασυρθεὶς κ. Π. Φ., ὅστις λέγει : « . . . ναυαρχοῦντος τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου τοῦ Γάλλου τὴν καταγωγὴν ἀρνησιθρήσκου Χαῖρρεδὶν Μπαρμπάρόσσα . . . »

Ἀνατρέχοντες καὶ πάλιν εἰς τὸν Χάμμερ ἀναφέροντα τὰ τῆς γενεαλογίας τοῦ Χαῖρρεδὶν - Βαρβαρόσα, ἅτινα ἤντησεν, ὡς ῥητῶς λέγει, ἐκ τῶν πλέον ἀξιοπίστων πηγῶν, ἃς κατόπιν ἐξήλεγξε διὰ τῶν θετικωτέρων ἐγγράφων, ὧν πρῶτιστον θεωρεῖ τὴν βιογραφίαν τοῦ Χαῖρρεδὶν Βαρβαρόσα, ὑπαγορευθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ἰδίου κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλεϊμάν τοῦ νομοθέτου (Ἐλ - Κανουνῆ) εἰς τὸν Σινὰν Ἰσαούσην καὶ τῆς ὁποίας βιογραφίας ὁ ἱστορικὸς Χατζῆ - Κάλφας δίδει περίληψιν εἰς τὴν « Ἱστορίαν τῶν Ναυτικῶν Πολέμων τῶν Ὀθωμανῶν », εὕρισκομεν τὰ ἐξῆς (Hammer livre XXVIII, τόμος 5ος σελ. 236): « Ἄμα τῇ κατακτῆσει τῆς Μυτιλήνης γενομένης ὑπὸ Μωχάμετ II ὁ Ρουμελιώτης σπαχῆς Γιακούπ εἰς Γένιτζε Βαρδὰρ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν νῆσον ταύτην μὲ τοὺς 4 υἱοὺς του, Ἰσχάκ, Οὐρούτζ, Χίζρ (ὀνομασθέντα ὑστερώτερον Χαῖρρεδὶν Βαρβαρόσα), καὶ Ἐλιάς. Ὁ πρῶτος ἐγένετο ἔμπορος, οἱ τρεῖς ἄλλοι ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Βαγιαζήτ II καὶ Σελῆμ Ιου ἐπεδόθησαν εἰς τὴν πειρατείαν καλύπτοντες τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ὑπὸ τὸ πρόσχημα ναυτικοῦ ἐμπορίου . . . » κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὅτι ὁ Χαῖρρεδὶν Βαρβ. κάθε ἄλλο παρὰ Γάλλος ἐξωμότης ἦτο, ὡς τὰ μάλιστα παραδόξως Σεραφεῖμ ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει, ἀλλ' ἀπλῶς υἱὸς ἐξισλαμισθεὶς τοῦ ἐπίσης ἐξισλαμισθέντος σπαχῆ Γιακούπ ἐκ Γενιτσῶν τῆς Θεσσαλονίκης, ἦτοι καθαρῶς Ἑλληνικῆς καταγωγῆς.

Ἐν παρόδῳ δὲ σημειῶ ὅτι ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἡπειρώτου Μεγάλου Βεζύρου Ἴμπραχίμ, ὃν Σουλεϊμάν ὁ Νομοθέτης ἠύνοει εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε τὸν ἐπιλοφόρησε «Σουλτάν - Σατραζάμ» καὶ ὅστις Ἴμπραχίμ ἦτο υἱὸς ἐνὸς Ἑλλήνου ἀλιέως Παργίου συλληφθεὶς ὑπὸ πειρατῶν καὶ πωληθεὶς εἰς Προύσαν ἐνθα βία ἐξισλαμίσθη. Τὸ μεγαλεῖον εἰς ὃ ἔφθασεν ὁ Ἡπειρώτης οὗτος ἦτο τοσοῦτον, ὥστε ὁ μὲν Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδος τὸν ἀπεκάλει «ἀδελφόν» του, ὁ δὲ Κάρολος ὁ Πέμπτος «ἐξαδελφόν» του!

Καὶ ταῦτα περὶ τῶν σημείων ἅτινα εὑρον μὴ σύμφωνα πρὸς τὰς θετικὰς ἱστορικὰς πηγὰς, ἅς ἀνωτέρω ἀνέφερον. Παρεμπιπτόντως σταματῶ εἰς τὴν ἐν σελίδι 264 ὑποσημείωσιν εἰς ἣν ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὸ 1392 ἐξήκοντα γαλέραι ἦλθον εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἄρτης εἰς τὸν παρὰ τὸ φρούριον τῆς Πρεβέζης λιμένα Saint Nicolas le tort (?) Δὲν γνωρίζω, εἰς εἶδος εἰς τὸ tort ἢ le fort, τοῦτο μόνον ἔχω νὰ προσθέσω (καθόσον ἐνθυμοῦμαι ἀπὸ τὸν πόλεμον τοῦ 1897 κατὰ τὴν ἀπόβασιν τῆς ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Μ. Βότσαρην Ἡπειρωτικῆς φάλαγγος) ὅτι ἐκεῖ, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λούρου, ἐντὸς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου σχηματίζεται ἔσοχῆ τις τῆς παραλίας ἐν εἶδει λιμένος, ὀλίγον τι δὲ ὑψηλότερον, παρὰ τὸν ἀμαξιτὸν δρόμον Πρεβέζης - Ἰωαννίνων, εὐρίσκεται ἐν ἀρχαίῳ παρεκκλησίῳ «Ἁγ. Νικόλαος» ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποίου λαμβάνει τὸ ὄνομα ὀλόκληρος ἐκείνη ἡ περιοχή¹. Μήπως περὶ τῆς τοποθεσίας ταύτης πρόκειται; αἱ ἐξήκοντα δὲ γαλέραι προερχόμεναι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ κόλπου τῆς Ἄρτης ἐστάθμευσαν ἐκεῖ πρὶν ἢ διέλθωσι τὸ στενὸν τῆς Πρεβέζης; Ἀναφέρω ταῦτα ἄνευ ἀξιώσεώς τινος, ἀφίνω δὲ ἄλλους ἐντοπίους γνωρίζοντας κάλλιον τὰς τοποθεσίας νὰ ἀναφέρωσι βασιμωτέραν γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

¹) Ὡς πληροφορεῖ ἡμᾶς ὁ κ. Χρ. Κοντὸς Γυμνασιάρχης Πρεβέζης, εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λούρου ποταμοῦ ὑπάρχει καὶ σήμερον εἶδος λιμένος, ὁ ὁποῖος, καθὼς εἶναι ὅλη ἡ περιοχή, ἔχει τὸ ὄνομα ἐξ ἐνὸς παρεκκλησίου τοῦ Ἁγ. Νικολάου καλουμένου «Ἁγίος Νικόλαος στὲς λάτες» Σημ. Α. τ. Ἡ. Χ.